

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Кафедра педагогіки

Методичні рекомендації

для проведення практичних занять і організації самостійної
роботи з навчальної дисципліни

«ПЕДАГОГІКА»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Одеса – 2024

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол 8 від 25 січня 2024 року).

Койчева Т. І., Кинєва П. П. Методичні рекомендації для проведення практичних занять і організації самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), 2024, 51 с.

Рецензенти:

Володимир БЕСЕДА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та спорту Національного університету «Одеська політехніка»

Ірина КНЯЖЕВА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського

Методичні рекомендації для проведення практичних занять і організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка» здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розроблено відповідно до змісту і логіки освітньо-професійної програми підготовки майбутніх учителів в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).

ЗМІСТ

1. Анотація навчальної дисципліни.....	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	9
3. Теми практичних занять.....	13
4. Завдання для самостійної роботи.....	34
5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	36
6. Критерії оцінювання.....	38
7. Методичне забезпечення.....	43
8. Питання до екзамену	43
9. Рекомендована література.....	47

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Педагогіка»: формування навчальних результатів шляхом реалізації навчальних завдань дисципліни, пов'язаних з опануванням теоретико-прикладних та методологічних знань щодо педагогічних законів та закономірностей, категорій педагогіки, закономірностей і принципів навчання і виховання, форм і методів навчання і виховання, основ педагогічних досліджень, уявлень про особистість вчителя сучасного освітнього закладу, завдань і функцій класного керівника, а також формування вмінь та навичок практичного використання набутих знань. Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» здобувачі мають опанувати знання з навчальних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Загальна та вікова психологія».

Очікувані програмні результати навчання

ПРН 01. Забезпечувати здобуття освіти державною мовою здобувачами освіти.

ПРН 02. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 03. Визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання здобувачів освіти, їхніх потреб; формувати у здобувачів освіти уявлення про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

ПРН 04. Добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних навчальних предметів.

ПРН 07. Планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, створювати умови формування мотивації та позитивної самооцінки здобувачів освіти.

ПРН 08. Застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між учителем і здобувачем освіти, залучати батьків до участі в освітньому процесі, моделювати основні ролі вчителя в професійній діяльності, у т.ч. класного керівника.

ПРН 10. Організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; вживати заходів щодо запобігання та протидіє булінгу.

ПРН 11. Застосовувати й моделювати різні види і форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, позаурочної і позакласної роботи зі здобувачами.

ПРН 12. Застосовувати різні види й форми оцінювання результатів навчання здобувачів, встановлювати й фіксувати результати навчання здобувачів, на їхній основі визначати індивідуальну освітню траєкторію, розвивати у здобувачів уміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 13. Планувати і здійснювати роботу класного керівника.

ПРН 14. Застосовувати методики розвитку фізичних якостей, що враховують вікові та статеві особливості, психологічні, фізіологічні і біомеханічні передумови диференційованого і комплексного прояву фізичних якостей, підбір фізичних вправ, раціонального регулювання навантаження і відпочинку на уроках фізичної культури.

ПРН 15. Здійснювати спостереження під час проведення фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми з психофізіологічними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН 17. Використовувати біохімічний аналіз, синтез, моделювання фізичних вправ та керування рухами здобувачів освіти.

ПРН 18. Формування у здобувачів освіти загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереження і зміцнення здоров'я, фізичного розвитку, практичних навичок для самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку.

Очікувані результати вивчення дисципліни

знати:

- основні положення Закону України «Про освіту»;
- основні поняття і категорії педагогіки з подальшим використанням їх у професійній діяльності;
- класифікацію системи педагогічних наук,
- педагогічні закони і закономірності;
- головні чинники, що впливають на розвиток особистості;
- сучасні методологічні підходи в педагогіці;
- класифікацію методів педагогічних досліджень;
- складники педагогічної майстерності вчителя;
- зміст освіти (стандарти, плани, програми, підручники і посібники);
- структуру, завдання і цілі освітньої діяльності, особливості засвоєння знань, умінь і навичок (віковий аспект);
- основні категорії теорії навчання і теорії виховання;
- закономірності, принципи, методи і форми навчання і виховання;
- завдання і функції класного керівника;
- особливості різноманітних напрямів виховання;
- особливості навчання і виховання важковиховуваних і обдарованих

учнів

уміти:

- володіти педагогічною технікою;
- регулювати власний емоційний стан;
- розпізнавати емоційний стан довколишніх людей;

- вирішувати педагогічні задачі (кейс-стаді);
- розв’язувати конфліктні ситуації;
- виявляти творчість і імпровізацію в педагогічній діяльності;
- розробляти власний імідж і професійну позицію;
- планувати власні дії з підвищення педагогічної майстерності;
- застосовувати інноваційні технології навчання і виховання;
- добирати оптимально доцільні форми й методи навчання та виховання;
- ураховувати індивідуальні особливості школярів;
- оцінювати рівень знань учнів;
- організовувати учнівський колектив і діагностувати взаємовідносини в ньому;
- планувати роботу класного керівника з батьками;
- організовувати позакласну і позашкільну роботу школярів;
- розробляти сценарії позакласної виховної роботи;
- створювати організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.).

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді.

ЗК 03. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 04. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов’язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 05. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв’язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 09. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності:

СК 01. Здатність забезпечувати здобуття здобувачами освіти державною мовою.

СК 02. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти.

СК 03. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти.

СК 05. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК 07. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію здобувачів освіти та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 08. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами освіти в освітньому процесі, залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК 09. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, а також створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

СК 11. Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти, а також різні види і форми рухової активності у позаурочній і позакласній роботі зі здобувачами.

СК 12. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, виконувати обов'язки класного керівника.

СК 15. Здатність до розвитку фізичних якостей та позитивно-емоційного ставлення до фізичної культури учнів початкової школи.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вступ до спеціальності», «Вікова фізіологія», «Загальна та вікова психологія», «Основи теорії і методики фізичного виховання», «Основи наукових досліджень, метрологія і біомеханіка», «Філософія».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ

ТЕМА 1. Педагогіка як наука.

Поняття педагогіки, її предмет і завдання. Категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

ТЕМА 2. Розвиток педагогічних ідей в історії людства.

Зародження педагогічної думки в епоху Античності. Педагогічні ідеї Середньовіччя. Педагогічна думка в епоху Відродження і Реформації. Розвиток педагогічних ідей в Новий і Новітній часи. Вітчизняна педагогічна думка Княжої доби та Козаччини (X–XVIII ст.). Особливості розвитку вітчизняної педагогічної науки в XIX ст. Тенденції розвитку педагогічної думки в XX ст.

ТЕМА 3. Методологія педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень.

Поняття про методологію педагогіки. Філософські основи методології педагогіки. Методологічні підходи до вивчення педагогічних явищ і процесів. Методи науково-педагогічних досліджень.

ТЕМА 4. Розвиток, формування особистості.

Загальне поняття про розвиток і формування особистості. Вплив середовища на розвиток особистості. Вплив спадковості на розвиток особистості. Вплив діяльності і спілкування на розвиток особистості. Вікова періодизація дітей.

МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ (ДИДАКТИКА).

ТЕМА 5. Дидактика як теорія освіти і навчання.

Загальне поняття про дидактику. Предмет, завдання та основні категорії дидактики. Процес навчання як предмет дидактики. Двобічний характер процесу навчання, його цілісність.

ТЕМА 6. Зміст освіти.

Загальна характеристика змісту освіти. Компоненти змісту освіти. Державні стандарти освіти. Нормативні документи, що відбивають зміст освіти.

ТЕМА 7. Принципи навчання.

Закономірності та принципи навчання. Характеристика окремих принципів навчання.

ТЕМА 8. Методи навчання.

Поняття про методи навчання. Класифікація методів за Ю. К. Бабанським. Характеристика методів навчання за джерелом здобуття знань. Методи навчання залежно від характеру пізнавальної діяльності тих, хто навчається. Бінарні методи навчання. Методи навчання за логікою пізнання.

ТЕМА 9. Види навчання.

Догматичне навчання. Пояснювальне навчання. Проблемне навчання. Програмоване навчання. Модульне навчання. Комп'ютерне навчання. Дистанційне навчання. Контекстне навчання. Особистісно-орієнтоване навчання. Концепція активізації пізнавальної діяльності суб'єктів навчання.

ТЕМА 10. Форми організації навчання.

Поняття про форми організації навчально-пізнавальної діяльності. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Вимоги до

сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Навчальні екскурсії. Практикуми. Семінарські заняття. Лабораторні заняття. Факультативні заняття. Домашня навчальна робота. Заняття в предметних гуртках. Лекція, семінар як форми організації навчання.

ТЕМА 11. Контроль навчально-пізнавальної діяльності.

Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання. Критерії оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання. Методи і форми контролю.

МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ.

ТЕМА 12. Загальна характеристика процесу виховання, його закономірності і принципи.

Виховання як педагогічна категорія. Мета виховання. Особливості виховного процесу. Етапи процесу виховання. Поняття про закономірності і принципи виховання. Характеристика принципів виховання.

ТЕМА 13. Види виховання.

Розумове виховання. Завдання і зміст морального виховання. Трудове виховання. Естетичне виховання. Громадянське виховання. Патріотичне й інтернаціональне виховання. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Виховання дисциплінованості. Статеве виховання. Фізичне виховання школярів. Здоров'я людини – запорука її життєвого успіху. Засоби фізичного виховання. Зміст фізичного виховання. Форми організації фізичного виховання.

ТЕМА 14. Методи виховання.

Поняття про методи, прийоми і засоби виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів організації діяльності і формування поведінки. Методи стимулювання і корекції поведінки людини.

ТЕМА 15. Виховна робота в навчальному колективі.

Колектив як соціокультурне середовище виховання і розвитку

особистості. Види і структура колективу. Динаміка розвитку колективу. Шляхи згуртування колективу. Позакласна виховна робота. Позашкільна навчально-виховна робота. Індивідуальні, групові і масові форми організації виховної роботи. Функції і напрями роботи класного керівника, вихователя. Зміст роботи, права та обов'язки класного керівника.

ТЕМА 16. Основи сімейного виховання.

Вплив сім'ї на розвиток дитини. Суть сімейного виховання, його мета і завдання. Зміст сімейного виховання. Умови успішності виховання в сім'ї.

МОДУЛЬ 4. ШКОЛОЗНАВСТВО.

ТЕМА 17. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності.

Основні функції, ознаки педагогічної діяльності. Компоненти педагогічної діяльності. Професійні знання, уміння, здібності і якості сучасного вчителя. Педагогічна компетентність вчителя. Професійний розвиток учителя.

ТЕМА 18. Педагогічне спілкування – основа професійної діяльності вчителя.

Забезпечення конструктивності педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. Бар'єри і ускладнення, що виникають у педагогічному спілкуванні.

ТЕМА 19. Управління освітою в Україні.

Загальні принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні.

ТЕМА 20. Управління закладом середньої освіти.

Управлінські органи в школі. Особливості і методи управлінської діяльності в сучасній школі. Планування і контролювання роботи школи.

ТЕМА 21. Методична робота в школі.

Значення методичної роботи для підвищення рівня фахової підготовки вчителя. Основні форми методичної роботи в школі. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

ТЕМА 22. Нова українська школа.

Концепція Нової української школи (НУШ). STEM-методи в НУШ. Наскрізне навчання. Новий освітній простір. Засади «Педагогіки партнерства». Компетентності НУШ. Структура НУШ. Інтерактив в навчанні. Інклюзивне навчання в школах.

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ

Практичне заняття 1

Семінар «Предмет і завдання педагогіки» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Що таке педагогіка?
2. Що є об'єктом і предметом педагогіки?
3. Що означає термін «виховання» в широкому, вузькому значенні?
4. У чому різниця між поняттями «людина», «особистість», «індивідуальність»?
5. Розкрийте суть поняття «соціалізація особистості».
6. У чому полягає суть педагогічного процесу як цілісності?
7. Охарактеризуйте компоненти цілісного педагогічного процесу.
8. Назвіть закономірності педагогічного процесу.
9. Який вплив на розвиток педагогіки має її зв'язок з іншими науками?
10. Які основні завдання вирішує педагогічна наука?

2. *Завдання.* Студент готує відповіді на всі питання семінару. Одне із питань (на вибір) готує поглиблено, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин.

3. Практичне завдання

1. Робота в малих групах. Обговорити педагогічні проблеми, які турбують сучасне суспільство

Кожна група – прихильник однієї з основних проблем. Потрібно привести якомога більше аргументів на користь «своєї» проблеми.

2. Охарактеризувати нові напрями сучасної педагогіки (педагогіка культури, артпедагогіка, педагогіка свободи, педагогіка співробітництва,

педагогіка ненасильства, релігійна педагогіка, здоров'язберезувальна педагогіка, педагогічна валеологія тощо). Обрати ту, яка вам близька. Поміркуйте, як це можна втілити під час вашої професійної діяльності. Результати доповіді на практичному занятті.

4. *Блок контролю.* Оберіть правильні відповіді у тестовому завданні, підкреслюючи або виділяючи їх кольором.

1. Оберіть твердження, яке розкриває сутність поняття «педагогіка»:

А. особлива сфера суспільної діяльності, складовими частинами якої є освіта та навчання;

Б. наука про виховання людини;

В. особлива сфера формування національної свідомості, характеру, етнічної приналежності;

Г. цілеспрямований та організований процес формування особистості.

2. Об'єктом дослідження в педагогіці є:

А. педагогічний процес, умови його організації та здійснення, формування особистості та колективу у взаємозв'язках і стосунках з педагогами у цьому процесі;

Б. визначення цілей і завдань навчання та виховання;

В. розробка правил, рекомендацій щодо реалізації процесу виховання;

Г. цілеспрямований та організований процес формування особистості.

3. Укажіть метод педагогіки, який широко застосовується в сучасних дослідженнях:

А. порівняння та зіставлення;

Б. спостереження та експеримент;

В. експеримент і порівняння;

Г. аналіз і спостереження.

4. Укажіть засновника педагогіки як науки:

А. Ян Амос Коменський;

Б. Джон Локк;

В. Г.С.Сковорода;

Г. Ж.-Ж. Руссо.

5. Оберіть твердження, яке розкриває сутність поняття «виховання»:

А. один зі способів отримання освіти, самостійне здобуття людиною знань, умінь і навичок, підвищення рівня свого розвитку;

Б. історична спільність людей, що складається в процесі формування певних характерних її ознак;

В. процес взаємодії вихователя і вихованців з метою формування їх особистості;

Г. спосіб мислення, загальна духовна налаштованість, ставлення індивіда або соціальної групи до навколишнього світу.

6. Одним із завдань педагогіки є:

А. розробка змісту навчання і виховання в умовах індивідуалізації та диференціації;

Б. пізнання закономірностей, що відзначаються у психіці суб'єктів педагогічного процесу;

В. аналіз продуктів творчої діяльності учнів;

Г. виявлення етнічної специфіки методів виховання.

7. Одним із джерел педагогіки є:

А. народна педагогіка;

Б. психотерапія;

В. корекційна педагогіка;

Г. соціальна педагогіка.

8. Гуманістична педагогіка ґрунтується:

А. на вивченні етнічної свідомості й самосвідомості, міжгрупових стосунків;

Б. на вивченні структурних складових психіки, їх особливостей та якісних характеристик;

В. на вивченні та всебічному осмисленні процесу розвитку особистості, а також залежностей між її формуванням, розвитком і вихованням;

Г. на екзистенціалізмі.

9. Важливим джерелом педагогіки є:

А. передовий педагогічний досвід;

Б. розробка правил, рекомендацій щодо реалізації процесу виховання;

В. процес цілеспрямованого розвитку та формування особистості людини в умовах її навчання та виховання;

Г. об'єктивні закони конкретно-історичного процесу виховання, органічно пов'язані із законами розвитку суспільних відносин, а також реальна суспільна виховна практика формування підростаючих поколінь, особливості й умови організації педагогічного процесу.

9. Самоосвіта – це:

А. цілеспрямована, самостійна діяльність людини (а для дітей – керована дорослим) над удосконаленням своєї особистості;

Б. вища форма відображення дійсності, що властива людям і пов'язана з їхньою психікою, абстрактним мисленням, світоглядом, самосвідомістю, самоконтролем своєї поведінки й діяльності та передбаченням результатів останньої;

В. психічний процес, який полягає в закріпленні, збереженні та відтворенні минулого досвіду; дає можливість його повторного застосування в життєдіяльності людини;

Г. процес опосередкованого й узагальненого відображення в мозку людини предметів об'єктивної дійсності в їх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях.

10. Освіта – це:

А. процес і результат оволодіння системою знань, умінь і навичок, формування на їх основі світогляду, моральних та інших якостей особистості, забезпечення відповідного рівня розвитку особистості;

Б. цілісний процес взаємодії вчителя і учнів, у ході якого здійснюється навчання, виховання, розвиток особистості;

В. процес цілеспрямованого розвитку та формування особистості людини в умовах її навчання та виховання;

Г. цілеспрямована, самостійна діяльність людини (а для дітей – керована дорослим) над удосконаленням своєї особистості.

11. Загальна педагогіка являє собою:

А. базову педагогічну дисципліну;

Б. дисципліну професійно-технічної освіти;

В. дисципліну, спрямовану на навчання та виховання дітей з певними вадами;

Г. дисципліну, спрямовану на навчання та виховання дітей сліпих і з ослабленим зором.

12. Прикладом педагогіки співробітництва є:

А. ідея Ш. Амонашвілі про ставлення до учня як до особистості, індивідуальності, віра в його можливості та здібності;

Б. теорія виховання людини О. Сухомлинського;

В. теорія колективу А. Макаренка;

Г. теорія народності виховання К. Ушинського.

5. *Рекомендована література: 1, 3, 5, 24*

Практичне заняття 2

Дискусія «Розвиток, формування особистості» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Чим обумовлена необхідність знання вчителем вікових особливостей дітей?

2. Проаналізуйте різні підходи до визначення вікової періодизації розвитку особистості.

3. Охарактеризуйте динаміку фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Для проведення дискусії необхідно:

- поставити конкретне дискусійне запитання;
- у центрі уваги - ймовірний перебіг (що могло б відбутися, якщо...);
- всі студенти повинні дотримуватися теми обговорення;

- викладач зобов'язаний виправляти помилки, допущені в ході обговорення, і спонукати студентів чинити так само;
- всі свої твердження студенти повинні аргументувати;
- дискусія може закінчитися прийняттям узгодженого рішення або збереженням існуючих розбіжностей між учасниками дискусії.

2. Практичне завдання

1. Обґрунтуйте і порівняйте особливості розвитку психіки та пізнавальної діяльності молодших школярів, підлітків, старшокласників.

2. Опишіть які можливості відкривають педагогові знання індивідуальних особливостей учнів? Від чого ці особливості залежать?

Результати доповіді на практичному занятті.

3. Рекомендована література: 1, 3, 5, 24

Практичне заняття 3

Прес-конференція «Розвиток педагогічних ідей в історії людства» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Назвіть прогресивні педагогічні ідеї епохи Античності.

2. Охарактеризуйте основні педагогічні ідеї Середньовіччя.

3. У чому своєрідність педагогіки епохи Відродження?

2. *Завдання.* Студент готує розгорнуту відповідь на одне з питань семінару, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин. Після доповіді студента, одногрупники задають питання, які в них виникли.

3. Практичне завдання

1. Зробіть порівняльний аналіз викладу принципу природовідповідності у педагогіці Я. А. Коменського та Ж.-Ж. Руссо.

2. З'ясуйте спільні та відмінні риси вальдорфської педагогіки і руху реформаторської педагогіки в Німеччині.

Результати доповіді на практичному занятті.

4. Рекомендована література: 2, 4, 6

Практичне заняття 4

Семінар «Становлення і розвиток педагогічної думки в Україні» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Назвіть особливості розвитку вітчизняної педагогічної думки впродовж XIX ст.

2. Визначте внесок у розвиток педагогіки К. Д. Ушинського.

2. *Завдання.* Студент готує відповіді на всі питання семінару. Одне із питань (на вибір) готує поглиблено, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин.

3. Розв'язання педагогічних ситуацій:

Семикласники вирішили зірвати урок математики нового вчителя.

Колишній дозволяв учитися абияк, ставив за слабкі відповіді гарні оцінки. Новий у своїх вимогах був твердий, здавалося, занадто суворий. Він не сподобався — учні почали з ним боротися, міркуючи: він нам робить погано — ми йому робимо погано.

Ініціатором бойкоту став Вітя І. — міцний, сильний, але не дуже працьовитий лідер. «Братки, — запропонував він, — математик заходить до класу, а ми його не бачимо. Зрозуміли?! Репетуємо, розмовляємо, пишемо, читаємо. Нехай хоч розірветься — не реагуємо».

Вчитель заходить до класу. На нього ніхто не звертає уваги. По очах хлопців, по фальшивій їх збудженості вчитель здогадується про бойкот.

Чому виник конфлікт? Чи можна було його уникнути? Якими особистими якостями повинен володіти вчитель, щоб правильно зорієнтуватися в подібній педагогічній ситуації? Що робити вчителю? Запропонуйте свій варіант вирішення педагогічної задачі

4. Практичне завдання

1. Проаналізуйте літературні пам'ятки Київської Русі як джерело тогочасної педагогічної думки.

2. Визначте роль братських шкіл у розвитку українського просвітництва.

Результати доповіді на практичному занятті.

5. *Рекомендована література: 2, 4, 6,*

МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ (ДИДАКТИКА).

Практичне заняття 5

Круглий стіл «Предмет і завдання дидактики» (2 год.)

1. Питання до обговорення

1. Які чинники спричинили виникнення дидактики як науки?
2. Охарактеризуйте основні дидактичні ідеї Я.-А. Коменського за книгою «Велика дидактика».
3. Хто із педагогів зробив найпомітніший внесок у розвиток дидактики?
4. У чому полягає зв'язок дидактики з іншими науками?
5. Розкрийте сутність основних категорій дидактики?

2. Практичне завдання

Робота в мікрогрупах.

Кожна група обирає видатного педагога, який зробив внесок у розвиток дидактики. Групи готують презентації за завданням, кожна презентація обговорюється.

3. *Рекомендована література: 3, 4, 24, 25*

Практичне заняття 6

Майстер-клас «Форми організації навчання» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Зарубіжний досвід реалізації організаційних форм навчання.
2. Загальна характеристика організаційних форм навчання.
3. Особливості реалізації групової, колективної, індивідуальної форм роботи в процесі навчання.

2. *Завдання.* Студент готує відповіді на всі питання семінару. Одне із питань (на вибір) готує поглиблено, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин.

3. Практичне завдання

Розробити власну програму навчання самостійної роботи. Представити її на практичному занятті.

4. *Рекомендована література: 9, 10, 11, 13*

Практичне заняття 7

Вирішення практичних завдань «Методи навчання» (4 год.)

1. Питання до обговорення

Завдання 1. Наведіть приклади застосування на уроках фізичної культури методів усного викладу матеріалу.

Завдання 2. Наведіть приклади застосування на уроках фізичної культури методів стимулювання і мотивації.

Завдання 3. Назвати фактори, які впливають на вибір певних видів навчання.

2. Розв'язування педагогічних ситуацій

1. Йде урок у першому класі. Вчителька запитує: «Діти, перед вами два малюнки. На одному — легкова машина, на іншому — вантажна. Скажіть, як називаються марки цих машин?» Тут же злітають руки. Піднімається один хлопчик. «Марія Петрівна, а який двигун стоїть на цих машинах: карбюраторний чи дизельний?..» На вчительку було сумно дивитися. Обличчя вкрилося плямами. «Питання задаю я, а ти повинен відповідати на них. Якщо не знаєш, то не піднімай руку!»

Визначте помилки, яких припустилася вчителька в наведеній ситуації.

2. Хтось із учнів 6-А класу розбив вікно. Вчителі почали розшукувати винних. Класний керівник, як завжди, спокійно увійшов до класу. Зустріли його насторожено. Він подивився на учнів, потім – на розбите скло у вікні і спокійно сказав:

- Не розумію, діти, чому такий галас у школі. Адже не навмисне розбили скло. Я в цьому впевнений. Отже, треба зробити найпростіше – вставити його. Той, хто розбив, може сам вставити скло?

Раптом підвівся хлопець і сказав:

- Можу.
- От і добре. Бажаю вам успіхів, хлопці, - сказав учитель і так само спокійно пішов.

Визначте і охарактеризуйте педагогічні здібності вчителя

3. Практичне завдання

1. Визначити прийоми активізації уваги учнів в процесі навчально-пізнавальної діяльності.

2. Придумати навчальне завдання, для вирішення якого можна застосувати мозковий штурм як метод групового формування ідей.

4. Рекомендована література: 9, 10, 11, 13

Практичне заняття 8

Семінар «Закономірності і принципи навчання» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Якщо виявлено закономірність про виховний характер навчання, то в чому ви вбачаєте необхідність розгляду її як принципу?

2. Іноді принципи навчання визначаються як принципи викладання. Яка ваша думка з цього приводу?

2. *Завдання.* Студент готує розгорнуту відповідь на одне з питань семінару, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин. Після доповіді студента, одногрупники задають питання, які в них виникли.

3. Практичне завдання

Презентація «Принципи навчання»

4. Рекомендована література: 9, 10, 11, 13

Практичне заняття 9

Рольова гра «Фрагмент уроку фізичної культури з використанням інноваційних методів навчання» (4 год.)

1. Робота в мікрогрупі.

Відпрацювання «Soft skills». Відпрацювання здатності організувати командну роботу, аналізувати й дискутувати у рольових тріадах: «учитель –

учень–учень».

2. Розв'язування педагогічних ситуацій

1. Пригадайте та опишіть будь-яку конфліктну ситуацію в системі «учитель – учень» («викладач – студент») і проаналізуйте її. Опишіть шляхи та способи виходу.

2. Учень добре фізично розвинутий, кращий спортсмен у класі. Разом з тим, з інших навчальних дисциплін він значно відстає. На вимогу класного керівника покращити успішність з цих дисциплін відповідає: «Сила є – розуму не треба».

Як у цьому випадку повинен діяти класний керівник? Яку позицію має займати вчитель фізкультури? Як спільними зусиллями школи та сім'ї можна перебороти негативне ставлення до навчання? Назвіть шляхи переконання учня в необхідності гармонійного розвитку кожної людини.

3. Практичне завдання

Конспект фрагменту уроку.

4. *Рекомендована література: 5, 9, 10, 13, 24, 25*

Практичне заняття 10

Рольова гра «Фрагмент уроку фізичної культури з використанням ігрових методів навчання» (4 год.)

1. Робота в мікрогрупі.

Відпрацювання «Soft skills». Відпрацювання здатності організувати командну роботу, аналізувати й дискутувати у рольових тріадах: «учитель – учень–учень».

2. Практичне завдання

Конспект фрагменту уроку.

3. *Блок контролю.* Оберіть правильні відповіді у тестовому завданні, підкреслюючи або виділяючи їх кольором.

1. Хто з педагогів уперше використав термін «дидактика»?

а) Ян Амос Коменський; б) Кристоф Хельвег, Йохим Юнг; в) Фрідріх Дістервег, Йоганн Фрідріх Герbart.

2. Дати визначення поняття «дидактика».

а) окрема галузь педагогіки, яка досліджує теорію освіти і навчання;

б) загальна теорія навчання та освіти;

в) галузь педагогіки, що вивчає завдання, зміст, організаційні форми та методи викладання певної дисципліни відповідно до вікових особливостей учнів.

3. Назвати основні категорії дидактики.

а) навчання, освіта, виховання;

б) знання, вміння, навички;

в) освіта, навчання, викладання, учіння, закономірності навчання, принципи навчання.

4. Що є предметом дидактики?

а) цілеспрямований процес оволодіння знаннями, навичками та уміннями;

б) загальна теорія навчання та освіти, основним предметом її дослідження є суть процесу навчання як двох взаємопов'язаних видів діяльності, зокрема, педагогічної діяльності вчителя та навчально-пізнавальної діяльності учня;

в) теорія інформації, що досліджує процеси збереження, передачі та переробки інформації.

5. Назвати функції дидактики.

а) навчальна, виховна, розвивальна;

б) науково-теоретична, освітня, організаційна;

в) науково-теоретична, нормативно-прикладна, перетворювальна.

6. Види дидактичних досліджень:

а) теоретичні, експериментальні, фундаментальні, прикладні;

б) теоретичні, емпіричні, практичні;

в) спостереження, бесіда, анкетування, інтерв'ю, експеримент.

7. Що досліджує дидактика?

а) мету, зміст, методи, форми навчання;

- а) мотиваційний, змістовий, процесуальний;
- б) мотиваційний, змістовий, процесуальний, розвивальний;
- в) мотиваційний, змістовий.

16. Назвати основні функції процесу навчання.

- а) пояснювальна, нормативно-прикладна, перетворювальна;
- б) науково-теоретична, нормативно-прикладна, організаційна;
- в) освітня, виховна, розвиваюча, мотиваційна, пізнавальна.

17. Внутрішні імпульси, що спонукають до відповідальності в навчанні, старанності, акуратності, наполегливості – це:

- а) уміння;
- б) мотиви;
- в) здібності.

18. Основні етапи навчального процесу в діяльності вчителя:

а) засвоєння знань, застосування знань, визначення результативності навчання;

б) мотивація учіння школярів, актуалізація опорних знань, умінь і досвіду, організація вивчення нового навчального матеріалу, вдосконалення раніше вивченого, визначення результативності навчання;

в) мотивація учіння, актуалізація опорних знань, умінь і досвіду, засвоєння знань, застосування набутих знань, визначення результативності навчання.

19. Назвати види контролю результатів навчання.

- а) усний, письмовий, прямий, закодований;
- б) контролюючий, навчальний, діагностичний, виховний;
- в) попередній, поточний, тематичний, підсумковий.

20. Функції контролю результату навчання:

- а) контролююча, навчальна, діагностична, виховна;
- б) попередня, неточна, тематична, підсумкова;
- в) навчальна, розвиваюча, виховна.

4. *Рекомендована література: 5, 9, 10, 13, 24, 25*

Практичне заняття 11

Рольова гра «Фрагмент позакласного заходу з фізичної культури»

(4 год.)

1. Робота в командах.

Відпрацювання «Soft skills». Відпрацювання здатності організувати командну роботу, аналізувати й дискутувати

2. Розв'язування педагогічних задач

1. Якщо Ви класний керівник і кажете учням: “Займайтеся фізичною культурою і спортом, робіть фіззарядку”, а самі маєте зайву вагу, важку ходу, незручність у рухах, то чи маєте Ви моральне право ставити вимоги до учнів? Чи має особистий приклад вчителя значення у фізичному вихованні учнів?

2. Хто він – звичайний правопорушник? Це людина, яка, найчастіше, не може себе нічим зайняти, і вихід своєї енергії вона знаходить у хуліганстві. Як спільними зусиллями школи та сім'ї можна досягти того, що вона почне нудитись від неробства, “затягти” її до спортивного залу, дати м'яча, навчити володіти ним, подарувати їй радість, яку справедливо називають «м'язовою». І тоді ми вже впевнені, що полюбивши спорт, вона ніколи не замінить його на інші «радощі».

Що, на Вашу думку, штовхає неповнолітніх на шлях правопорушень?

Якою мірою спорт у підлітковому віці сприяє правильному вихованню?

Поділіться досвідом залучення дітей до фізичної культури і спорту.

3. Практичне завдання

Конспект позакласного заходу з фізичної культури

4. Рекомендована література: 5, 9, 10, 12, 17, 24, 25

МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ.

Практичне заняття 12

Круглий стіл «Національне виховання» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Як ви розумієте суть поняття виховання?

2. Розкрийте суть, шляхи національного виховання.

3. Назвіть основні шляхи й умови успішності різних напрямів виховання (громадянського, національного, морального).

2. *Практичне завдання*

Аналітична записка «Умови успішності виховної роботи»

3. *Рекомендована література:* 3, 5, 8, 24, 25, 28

Практичне заняття 13

Розв'язання педагогічних ситуацій «Виховна робота в навчальному колективі» (2 год.)

1. *Робота в мікрогрупі з розроблення програми роботи класного керівника*

2. *Розв'язання педагогічних ситуацій*

1. Учень говорить учителеві: «Мені не подобається те, що ви говорите і пояснюєте на заняттях».

Якою повинна бути відповідь учителя?

1. «Це — погано».

2. «Ти, напевно, у цьому не розбираєшся».

3. «Я сподіваюся, що надалі, у процесі наших занять твоя думка зміниться».

4. «Чому?»

5. «А що ти сам любиш і готовий захищати?»

6. «На колір і смак товаришів нема».

7. «Як ти думаєш, чому я це говорю і пояснюю?»

8. _____

2. Учень, явно демонструючи своє погане ставлення до кого небудь з товаришів по класі, говорить: «Я не хочу працювати (учитися) разом з ним».

Як на це повинен відреагувати вчитель?

1. «Ну і що?»

2. «Нікуди не дінешся, все одно прийдеться».

3. «Це нерозумно з твоєї сторони».

4. «Але він теж не захоче після цього працювати (учитися) з тобою».

5. «Чому?»
6. «Я думаю, що ти не правий».

7. _____

3. Практичне завдання

Розробіть план виховної роботи класу на рік.

4. *Рекомендована література: 5, 9, 10, 12, 17, 24, 25*

Практичне заняття 14

Семінар «Закономірності і принципи виховання» (2 год.)

1. Питання до обговорення

1. Доведіть, що основою принципів виховання є основні ідеї закономірностей виховання.

2. Обґрунтуйте взаємозв'язок принципів виховання.

3. Доведіть, що принципи виховання не суперечать загальнопедагогічним принципам.

4. На конкретних прикладах охарактеризуйте шляхи реалізації принципів виховання у виховній діяльності сучасної школи.

2. *Завдання.* Студент готує розгорнуту відповідь на одне з питань семінару, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин. Після доповіді студента, одногрупники задають питання, які в них виникли.

3. Практичне завдання

Презентація «Принципи виховання»

4. *Рекомендована література: 5, 9, 10, 12, 17, 24, 25*

Практичне заняття 15

Дискусія «Класне керівництво: традиційність і сучасність» (2 год.)

1. *Робота у мікрогрупі.* Аналіз функційних обов'язків класного керівника; виступи «Теза-аргумент». Рефлексія досвіду.

2. Правила дискусії

1. перш ніж сперечатися, з'ясуй тему диспуту;

2. сперечайся чесно та щиро. Не спотворюй і не перекручуй думок і слів свого опонента;
3. починаючи суперечку, зрозуміло і повно вислови свої судження та положення, які маєш захищати, або правильність яких маєш доводити;
4. пам'ятай, що переконливим доказом, кращим засобом заперечення є точні й аргументовані факти;
5. доводячи і заперечуючи, говори зрозуміло, просто, чітко, точно;
6. з розумінням і повагою стався до думок своїх співрозмовників;
7. якщо довели помилковість твоїх суджень, думок, май мужність визнати правоту опонентів;
8. не переривай виступу опонента на півслові. Дочекайся, поки він висловить свою думку, а тоді починай полеміку;
9. будь терпимим і толерантним у взаєминах з учасниками диспуту;
10. закінчуючи виступ, сформулюй висновки;
11. у ході суперечки концентруй увагу не на особистості опонента, а на суті його думки;
12. чітко дотримуйся встановленого регламенту;
13. говори не від імені абстрактного колективу, а лише від себе;
14. головне в диспуті — аргументи, факти, докази, логіка. Міміка, жести, вигуки не замінять головного;
15. якщо не маєш власної думки або приховуєш її, краще не бери участі в суперечці.

4. Рекомендована література: 1, 3, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 17

Практичне заняття 16

Проблемний семінар «Проблемні діти в учнівському колективі» (2 год.)

1. Питання до обговорення

1. У чому полягає виховний вплив колективу?
2. Що таке учнівський колектив, які його функції?
3. Проблемні діти: які вони?

2.Завдання. Студент готує розгорнуту відповідь на одне з питань семінару, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин. Після доповіді студента, одногрупники задають питання, які в них виникли.

3. Практичне завдання.

Моделювання ситуації роботи з проблемними дітьми у рольовій грі

4. Рекомендована література: 3, 5, 7, 8, 12, 13, 29

Практичне заняття 17-18

Дискусія «Як організувати колектив учнів?». Рольова гра «Класна година» (2 год.)

1. Робота в командах.

Відпрацювання «Soft skills». Відпрацювання здатності організувати командну роботу, аналізувати й дискутувати.

Відпрацювання здатності організувати командну роботу, аналізувати й дискутувати у рольових тріадах: «класний керівник –учень–учень»

2. Практичне завдання

1. Вирішення конфліктних ситуацій, узятих з власного досвіду.

2. Презентація «Права і обов'язки класного керівника»

3. Рекомендована література: 1, 3, 9, 11, 13, 16, 28

МОДУЛЬ 4 ШКОЛОЗНАВСТВО

Практичне заняття 19

Семінар «Компоненти і критерії педагогічної майстерності вчителя фізичної культури» (6 год.)

1. Питання до обговорення

1. У чому полягає професіоналізм учителя?

2. У чому Ви вбачаєте головний обов'язок педагога?

2. Завдання. Студент готує розгорнуту відповідь на одне з питань семінару, ілюструючи його презентацією. Відповідь повинна бути розрахована на 3-5 хвилин. Після доповіді студента, одногрупники задають

питання, які в них виникли.

3. Практичне завдання.

1. Напишіть твір-роздум «Що мене приваблює у роботі вчителя фізичної культури».

Результати доповіді на практичному занятті

4. *Блок контролю.* Оберіть правильні відповіді у тестовому завданні, підкреслюючи або виділяючи їх кольором.

1. Який рівень оволодіння педагогічною майстерністю характеризується

чіткою спрямованістю дій педагога, їх високою якістю? (вказіть одну правильну відповідь)

А) елементарний рівень   Б) базовий рівень

В) досконалий рівень   Г) творчий рівень

2. До якої компетентності відносять обізнаність з новітніми відомостями з педагогіки, психології, методик; здатність до продуктивної професійної діяльності? (вказіть одну правильну відповідь)

А) соціально-громадянська   Б) професійно-педагогічна

В) загальнокультурна   Г) підприємницька

3. Встановіть відповідність складових педагогічної майстерності та їх розкриття.

1) Гуманістична спрямованість

А) глибокі професійні знання,

2) Професійна компетентність

навички та вміння,

3) Здібність до педагогічної діяльності

професіоналізм у галузі

психології та педагогіки,

4) Педагогічна техніка

досконала методика здійснення навчально-виховних заходів.

Б) будується на основі ціннісних

орієнтацій: на себе; на засоби

педагогічного впливу; на

виховання; на мету педагогічної

діяльності.

В) конкретний інструментарій, особистості, комунікативність,
навички та вміння організації та перцептивність, динамічність,
проведення різноманітних емоційна стабільність,
навчально-виховних заходів. оптимістичне прогнозування і

Г) чутливість до людини і до креативність.

4. Основними критеріями майстерності педагога виступають такі ознаки його діяльності.

А) доцільність Б) ефективність В) творчість

Г) гуманність, демократичність і діалогічність

Д) науковість Е) усі відповіді правильні

5. Той, що індивідуально працює з інтересом дитини, виявляє освітні запити, проектує освітню діяльність, організує рефлексію, проектує наступні кроки в освіті:

А) тьютор Б) ментор В) фасилітатор Г) коуч

5. *Рекомендована література: 3, 10, 12, 14, 15, 17, 29*

Практичне заняття 20

Дискусія «Чи повинен бути вчитель артистом?» (4 год.)

1. Питання до обговорення

1. Розкрийте специфіку професійної діяльності вчителя.

2. Наведіть приклади, коли гуманні наміри вчителя на практиці призводили до негативних наслідків. Чому це відбувалося?

2. Практичне завдання.

1. Складіть розповідь на тему: «Учителі, які вплинули на мою долю».

2. Які складові педагогічної майстерності є основними, на Вашу думку.

Результати доповіді на практичному занятті

3. *Рекомендована література: 3, 10, 12, 14, 15, 17, 29*

Практичне заняття 21

Рольова гра «Система управління у школі» (4 год.)

1. Робота в мікрогрупі.

Аналіз особливостей, переваг і недоліків форм організації навчання у

ЗВО. Відпрацювання «Soft skills».

2. Питання до обговорення

1. Яким, на Вашу думку, може бути склад адміністрації школи майбутнього?

Змоделуйте ситуацію.

3. Завдання

1. Ознайомтесь з інструкціями про організацію та діяльність гімназії та ліцею. Проаналізуйте структурно-організаційні відмінності між гімназією, ліцеєм і школою.

Обговоріть отримані результати в групі.

4. Рекомендована література: 3, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 29

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

2 семестр

Змістовий модуль І. Загальні основи педагогіки

1. Скласти схему системи педагогічних наук.
2. Скласти схему взаємозв'язку педагогіки з іншими науками, обґрунтувати їх значення для педагогіки
3. Зробити порівняльну характеристику системи виховання в Спарті та Афінах (у таблиці).
4. Опрацювати Закон України «Про освіту», скласти словник основних термінів
5. Проаналізуйте процеси власного розвитку і становлення. Складіть план подальшої роботи над своїм удосконаленням.
6. Користуючись навчальними посібниками з вікової фізіології та дитячої і педагогічної психології, виписіть особливості анатомо-фізіологічного й психологічного розвитку дітей молодшого, середнього і старшого віку (у ліву колонку) та педагогічні вимоги до врахування кожної особливості навчально-виховного процесу (у праву колонку).

Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)

1. Обґрунтувати один із методологічних підходів у педагогічному

дослідженні (за вибором)

2. Ознайомтесь зі змістом Нової української школи. Випишіть основні завдання удосконалення навчального процесу.

3. Охарактеризуйте одну із функцій навчання з використанням прикладів вашої майбутньої професійної діяльності.

4. Проведіть аналіз особистісної мотивації навчання.

5. На основі аналізу літератури узагальнити вимоги до організації й проведення навчальної екскурсії.

6. Обґрунтуйте позитивні і негативні сторони застосування тестів

7. Скласти план проведення позакласного навчального заходу з фізичної культури (за вибором)

8. Дайте порівняльну характеристику (у вигляді схеми або таблиці) пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого підходів до процесу навчання, спираючись на переваги та недоліки кожного з них.

9. Складіть 10 тестів до модулю «Дидактика».

3 семестр

Змістовий модуль 3. Основи теорії виховання.

1. Навести приклади практичного застосування закономірностей і принципів виховання в освітньому процесі ЗОШ

2. Розробити план роботи класного керівника з батьками

3. Скласти психолого-педагогічну характеристику на учня і клас

4. Проведення міні-лекції за одним із напрямів виховання (за вибором)

5. Порівняйте закономірності та принципи процесу виховання, подані у різних посібниках з педагогіки. Знайдіть спільне і відмінне. Обґрунтуйте вашу думку.

Змістовий модуль 4. Школотзнавство

1. Навести приклади використання методів педагогічного дослідження у професійній діяльності вчителя

2. Проаналізувати професійно-педагогічну діяльність спортивного

педагога

3. Опишіть форми роботи з класом на першому етапі формування колективу

5.ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Протягом 2 семестру

Підготувати презентацію навчальної доповіді на електронному і паперовому носіях, виступити на практичному занятті.

ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ДОПОВІДІ

Тематика тез доповіді	Кількість годин	
	денна	заочна
1. Афіньська та Спартанська системи виховання.	10	
2. Виховання в епоху середньовіччя		
3. Історія розвитку та становлення педагогіки як науки		
4. Основні завдання педагогічної науки		
5. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу		
6. Характеристика нових напрямів сучасної педагогіки (педагогіка культури, артпедагогіка, педагогіка свободи)		
7. Характеристика нових напрямів сучасної педагогіки (педагогіка співробітництва, педагогіка ненасильства, релігійна педагогіка)		
8. Характеристика нових напрямів сучасної педагогіки (корекційна педагогіка, здоров'язбережувальна педагогіка, педагогічна валеологія)		
9. Характеристика концепцій розвивальної освіти		
10. Концепції, орієнтовані на психічний розвиток особистості (Л.Занков, З.Калмикова, Е.Кабанова-Меллер).		
11. Концепції, що ураховують особистісний розвиток (Г.Цукерман, В.Давидов, Д.Ельконін, С.Смирнов).		
12. Значення гуманістичної дидактики В.Сухомлинського для розвитку дидактики вищої освіти.		
13. Урахування міжнародного досвіду змісту освіти як умова його якості.		
14. Освітні системи: порівняльний аналіз (Україна – країни Західної Європи).		

15. Освітні системи: порівняльний аналіз (Україна – США).	
16. Освітні системи: порівняльний аналіз (Україна – Китай).	
17. Основні напрями реформування освіти в Україні.	
18. Класифікація дидактичних принципів.	
19. Шляхи здійснення фізичного виховання.	
20. Мета виховання на різних етапах розвитку цивілізації	
21. Мета і завдання виховання молодого покоління України в контексті євроінтеграційних процесів.	
22. Методи стимулювання і корекції поведінки.	
23. Шляхи згуртування колективу.	
24. Мета і методи виховання сучасних громадських організацій в Україні.	
25. Аналіз статуту конкретної молодіжної спілки	
26. Зміст сімейного виховання	
27. Умови успішності сімейного виховання	
28. Нова українська школа – реформа освітньої галузі	
29. Стан впровадження Нової української школи	
30. Педагогічні погляди Григорія Сковороди	
31. Освітня діяльність К. Д. Ушинського	
32. Братські школи	

Протягом 3 семестру

Розробити 1 сценарій позакласного заходу

Завдання	Кількість годин	
	денна	заочна
Розробити сценарій позакласного заходу із зазначенням назви, мети проведення, віку дітей. Наприклад <ul style="list-style-type: none"> - «Моя країна - Україна» - «Всі ми різні – всі ми рівні» - «Фестиваль народів світу» - «Країна Спортландія» - «Веселі старты» - «День іменинника» - Інший захід 	10	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік)

Для навчальної дисципліни «Педагогіка» у 2 семестрі (модулі 1-2) навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи, контрольної роботи, ІНДЗ.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Педагогіка» у 3 семестрі навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі усного екзамену, на який відводиться 20 балів.

Здобувач вищої освіти може складати екзамен, якщо кількість

отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Робота на практичних заняттях	1-2	Здобувач відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про предмет вивчення, неаргументовано висловлює думку. Використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконує

		практичні завдання за умови сторонньої допомоги.
	3-4	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	5-8	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань. Самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Не припускається помилок при їхньому виконанні. Здобувач виступає експертом практичних завдань, що виконали однокурсники.
Контрольна робота	0	Здобувач на менше ніж на 50% питань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	1-5	Здобувач на 51% - 70% питань надав правильну відповідь – середній рівень знань
	6-8	Здобувач на 71% - 90% питань надав правильну відповідь – достатній рівень знань
	9-10	Здобувач на 91% - 100% питань надав правильну відповідь – високий рівень знань
Самостійна робота	1	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми

		<p>практичних завдань.</p> <p>Здобувач виконав не менше ніж на 50% завдань, надав правильну відповідь – початковий рівень знань</p>
	2	<p>Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять багато суттєвих відхилень від установлених вимог, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.</p> <p>Здобувач виконав не менше ніж 51% - 70% завдань, надав правильну відповідь – середній рівень знань</p>
	3	<p>Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.</p> <p>Здобувач виконав не менше ніж 71% - 90% завдань, надав правильну відповідь – достатній рівень знань</p>
	4	<p>Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з</p>

		<p>інформацію у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.</p> <p>Здобувач виконав не менше ніж 91% - 100% завдань, надав правильну відповідь – високий рівень знань</p>
ІНДЗ (доповідь)	1-3	Зміст доповіді відповідає предмету дисципліни, має загальний реферативний характер, демонструє несамостійність у розв'язанні завдань, текст не визначає ключову практичну проблему і не відповідає структурі доповіді.
	4-6	Зміст доповіді відповідає предмету дисципліни, має описовий характер, містить поняття, має граматично не вичитаний текст, не визначає ключову практичну проблему.
	7-9	Зміст доповіді відповідає предмету дисципліни, демонструє переважно академічність, містить аналітику і узагальнення, має неінформативні посилання, оперує поняттями, визначає ключову практичну проблему.
	9-10	Зміст доповіді відповідає предмету дисципліни характеризує сучасний інноваційний дискурс і відповідає практиці впровадження інновацій в освіті; робота носить самостійний характер, містить авторську аналітику і узагальнення, прямі і непрямі цитування з посиланнями на основне джерело, включає

		оперування поняттями, містить актуальні приклади розв'язаних завдань інноваційної освітянської практики.
ІНДЗ (сценарій позакласного заходу)	0	Завдання не виконане
	1-6	Сценарій виконано шаблонно, без творчості. Матеріал для заходу стандартний, не визначено мету і завдання заходу. Дібрано стандартні завдання, оформлення недостатньо розкриває всі ключові моменти, недостатня кількість зібраного матеріалу. Не використано мультимедійні засоби навчання.
	6-10	Завдання виконано з творчим підходом, містить ілюстративний матеріал, проблему розкрито з різних боків, додано цікаві факти, оформлення нестандартне, зазначено мету і завдання заходу, дібрано цікаві творчі завдання для учнів. Використано мультимедійні заходи навчання.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма з педагогіки.
2. Запитання до іспиту.
3. Екзаменаційні білети

8. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Дайте визначення поняттям педагогіки, її предмету і завданням. Розкрийте категорії педагогіки.
2. Охарактеризуйте систему педагогічних наук, зв'язок педагогіки з іншими науками.
3. Розкажіть про зародження педагогічної думки в епоху Античності, педагогічні ідеї Середньовіччя.

4. Охарактеризуйте педагогічну думку в епоху Відродження і Реформації, розвиток педагогічних ідей в Новий і Новітній часи.
5. Охарактеризуйте вітчизняну педагогічну думку Княжої доби та Козаччини (X–XVIII ст.), особливості розвитку вітчизняної педагогічної науки в XIX ст., тенденції розвитку педагогічної думки в XX ст.
6. Розкрийте поняття про методологію педагогіки, філософські основи методології педагогіки, методологічні підходи до вивчення педагогічних явищ і процесів.
7. Дайте характеристику методів науково-педагогічних досліджень.
8. Розкрийте загальне поняття про розвиток і формування особистості.
9. Розкрийте вплив середовища на розвиток особистості, вплив спадковості на розвиток особистості, вплив діяльності і спілкування на розвиток особистості.
10. Класифікуйте вікову періодизацію дітей.
11. Дайте визначення поняттю про дидактику, предмет, завдання та основні категорії дидактики.
12. Охарактеризуйте процес навчання як предмет дидактики, двобічний характер процесу навчання, його цілісність.
13. Дайте загальну характеристику змісту освіти, компонентів змісту освіти.
14. Опишіть державні стандарти освіти, нормативні документи, що відбивають зміст освіти.
15. Проаналізуйте закономірності та принципи навчання. Дайте характеристику окремих принципів навчання.
16. Розкрийте поняття про методи навчання. Запропонуйте класифікацію методів навчання за Ю. К. Бабанським.
17. Охарактеризуйте методи навчання за джерелом здобуття знань, методи навчання залежно від характеру пізнавальної діяльності тих, хто навчається.
18. Охарактеризуйте бінарні методи навчання, методи навчання за логікою пізнання.

19. Охарактеризуйте догматичне навчання, пояснювальне навчання.
20. Охарактеризуйте проблемне навчання, програмоване навчання.
21. Охарактеризуйте модульне навчання, комп'ютерне навчання, дистанційне навчання.
22. Охарактеризуйте контекстне навчання, особистісно-орієнтоване навчання. Розкрийте концепцію активізації пізнавальної діяльності суб'єктів навчання.
23. Визначте поняття про форми організації навчально-пізнавальної діяльності. Висвітліть класно-урочну систему навчання в її історичному розвитку.
24. Розкрийте вимоги до сучасного уроку в школі, типи уроків, їх структуру.
25. Опишіть підготовку вчителя до уроку.
26. Опишіть навчальні екскурсії, практикуми, семінарські заняття, лабораторні заняття.
27. Факультативні заняття. Домашня навчальна робота. Заняття в предметних гуртках.
28. Проаналізуйте лекція і семінар як форми організації навчання.
29. Розкрийте поняття про сутність контролю, його компоненти, функції контролю.
30. Визначте педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання, критерії оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання, методи і форми контролю.
31. Проаналізуйте поняття виховання як педагогічну категорію. Розкрийте мету виховання, особливості виховного процесу, етапи процесу виховання.
32. Класифікуйте закономірності і принципи виховання. Дайте характеристику принципів виховання.
33. Розкрийте розумове виховання, завдання і зміст морального виховання.
34. Опишіть трудове виховання, естетичне виховання.
35. Розкрийте громадянське виховання, патріотичне й інтернаціональне

виховання. Проаналізуйте концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України.

36. Висвітліть виховання дисциплінованості, статеве виховання.

37. Опишіть фізичне виховання школярів, засоби фізичного виховання, зміст фізичного виховання, форми організації фізичного виховання. Доведіть, що здоров'я людини – запорука її життєвого успіху.

38. Розкрийте поняття про методи, прийоми і засоби виховання.

39. Класифікуйте методи виховання. Дайте характеристику методів формування свідомості особистості.

40. Дайте характеристику методів організації діяльності і формування поведінки, методів стимулювання і корекції поведінки людини.

41. Охарактеризуйте колектив як соціокультурне середовище виховання і розвитку особистості, види і структуру колективу, динаміку розвитку колективу. З'ясуйте шляхи згуртування колективу.

42. Опишіть позакласну виховну роботу, позашкільну навчально-виховну роботу, індивідуальні, групові і масові форми організації виховної роботи.

43. Класифікуйте функції і напрями роботи класного керівника, вихователя. Розкрийте зміст роботи, права та обов'язки класного керівника.

44. Проаналізуйте вплив сім'ї на розвиток дитини. Розкрийте суть сімейного виховання, його мету і завдання, зміст сімейного виховання, умови успішності виховання в сім'ї.

45. Класифікуйте основні функції, ознаки педагогічної діяльності, компоненти педагогічної діяльності.

46. Проаналізуйте професійні знання, уміння, здібності і якості сучасного вчителя, педагогічну компетентність вчителя, професійний розвиток учителя.

47. Розкрийте питання забезпечення конструктивності педагогічного спілкування, стилі педагогічного спілкування, бар'єри і ускладнення, що виникають у педагогічному спілкуванні.

48. Розкрийте загальні принципи управління освітою, структуру управління освітою в Україні.

49. Визначте управлінські органи в школі, особливості і методи управлінської діяльності в сучасній школі, планування і контролювання роботи школи.
50. Обґрунтуйте значення методичної роботи для підвищення рівня фахової підготовки вчителя, основні форми методичної роботи в школі. Висвітліть питання підвищення кваліфікації і атестації педагогічних працівників.
51. Проаналізуйте концепцію Нової української школи (НУШ), STEM-методи в НУШ, наскрізне навчання.
52. Розкрийте концепцію Нової української школи (НУШ), новий освітній простір, засади «Педагогіки партнерства».
53. Охарактеризуйте компетентності Нової української школи (НУШ), структуру НУШ, інтерактив в навчанні, інклюзивне навчання в школах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с. URL : https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2109/1/np_zagalni_osnovy.pdf
2. Галіцан О. А. Педагогіка: навчальний посібник для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр) спеціальностей 014 Середня освіта (Математика), 014 Середня освіта (Фізика), 014 Середня освіта (Інформатика). О. А. Галіцан. Одеса: Університет Ушинського, 2023. 125 с. URL : dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17056
3. Крупенина Н.А Навчально-методичний комплекс дисципліни «Загальна педагогіка». Дніпро, 2018. 138 с.

4. Хмельницька О. С. Педагогіка. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. Переяслав (Київ. обл.): Домбровська Я.М., 2021. 222 с. URL : <https://numl.org/OpX>

5. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна» / Укладач Т. С. Гужанова. Житомир, 2019. 46с.

6. Педагогіка (загальна та з історією педагогіки): методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів у змішаній формі навчання / уклад. Н. В. Султанова, О. Є. Олексюк. Миколаїв : СПД Румянцева, 2023. 152 с. URL : <https://numl.org/OpY>

7. Закон України Про освіту. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

8. Закон України «Про повну загальну середню освіту. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст.226). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Допоміжна література

9. Білик Н. І., Добряк І. В. Сучасний урок: 50 способів порефлексувати : електрон. навч.-метод. посіб. Полтава: ПОІППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 74 с. URL:http://poippo.pl.ua/images/FILES/pidrozdily/kafedra_pedmaisternosti/biblioteka/50-uruk.pd

10. Васильєва В. Нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи. URL: <https://vseosvita.ua/library/novi-profesijni-rol-i-zavdanna-sucasnogo-vcitela-vkonteksti-koncepcii-novoi-ukrainskoi-skoli-87162.html>

11. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: схвалена Кабміном України 14.12.2016р. №988-Р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15\]](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15)

12. Павлюк І. В. Особистість сучасного вчителя в новій школі. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/administration/41904/
13. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Костенко О. В. Сучасні технології освітнього процесу: інтерактивний навчальний посібник. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2020. 228 с
14. Бутівченко В. В. Управління розвитком професійної компетентності педагогів закладу загальної середньої освіти. *Управління школою*. 2018. № 4–6. С. 48–59.
15. Вареха А. Г. Шляхи підвищення професійної компетентності педагога за сучасних умов. *Завуч. Усе для роботи*. 2018. № 13–14. С. 2–8.
16. Глинська М. Підвищення професійної компетентності викладачів: застосування в умовах організації, що навчається (Learning organization). *Завуч*. 2021. № 7–8. С. 82–91.
17. Мозирко Г. Який вчитель має працювати в школі: новий профстандарт. *Практика управління закладом освіти*. 2021. № 2. С. 6–10.
18. Щербина О. НУШ-простір освітніх можливостей : педрада-workshop. *Завуч*. 2021. № 9–10. С. 92–105.
19. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали. За заг. ред. О.М.Топузова ; укл. М.В.Головко. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с.
20. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка. Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
21. Budnik A., Koucheva T., Khyzhniak I. The health saving technologies at a pedagogical university. [Технології збереження здоров'я в педагогічному університеті]. *Georgian medical news*. Issue 297. 2019. P. 117–123.
22. Койчева Т. І., Галіцан О. А. Методичне забезпечення процесу конструювання творчого професійно-зорієнтованого середовища у процесі професійної підготовки майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей.

Фахове видання. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / наук. редактор А. А. Сбруєва*. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019, №10 (94). С. 22–30. DOI: 10.24139/2312-5993/2019.10/022-030.

23. Койчева Т. І. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Сучасні моделі вищої освіти» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 97 с. URL : dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10972

24. Knyazheva I. A., Kurliand Z. N., Koycheva T. I., Barteneva I. O., Halitsan O. A, Gurin R. S., Nozdrova O. P., Yatsiy O. M. Test tasks of the course «Pedagogy» for foreign students – higher education applicants at the first (bachelor) level. Методичні рекомендації. Odessa, State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky», 2019. 48 p.

25. Галіцан О. А., Койчева Т. І., Осипова Т. Ю. Полікультурна освіта у процесі професійної підготовки майбутніх учителів. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 43. Т. 1. Одеса, 2022. С. 87–917. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/43/1.17>.

26. Койчева Т. І., Ву Мінлі. Компетентнісна парадигма професійної підготовки сучасного вчителя нової української школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022, № 83. С. 47-51. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.83.7> URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/83/7.pdf>.

27. Койчева Т. І., Ван Сяоган. Аналітична компетентність як феномен сучасного науково-педагогічного дискурсу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Вип. 91. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2023. С. 127-130. URL : <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/nc-91> <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.26>

28. Stryzhakov A., Khrolenko M., Matsenko L., Koycheva T., Moiseienko N. Formation of the professional subject of future psychological and

pedagogical specialists in higher education. [Становлення професійної суб'єктності майбутніх фахівців психолого-педагогічного напрямку в середовищі вищої освіти] *Amazonia Investiga*, 2023. № 12(66), P. 95-104. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.66.06.10>.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>